ARCHIVE COPY

Please return.

A Publication of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America Հրատարակութիւն Ամերիկահայոց Արեւելեան Թեմի Ազգային Առաջնորդարանի

Volume III, Number 1 May, 1980

Cultural Fellowships Awarded

outstanding American-born Armenian college students have been awarded fellowships to participate in the Summer Cultural Program in

Lebanon. The Fellowships have been generously

sponsored by Mr. and Mrs. Kevork Hovnanian of

Those chosen are: Miss Georgi-Ann Bargamian

of Providence, R.I., Emerson College; Miss

Charla Bizios of Haverhill, Mass., Merrimack

College; Miss Christine Engustian of East Pro-

vidence, R.I., Holy Cross College; Mr. Van Zorab

Krikorian of Framingham, Mass., George

Washington University; Mr. Edward Aram

Moloian of Southfield, Mich., University of

Michigan; Mr. Ara L. Tramblian of Arlington,

A selection committee composed of His Grace

Bishop Mesrob Ashjian, Father Vahrich Shirinian, Mrs. Tamara Dermksian, Dr. Ashot Meri-

janian, Mr. Kenneth Sarajian, and Shant J.

Harootunian, Esq., rendered the final decision

after careful and thorough evaluation of the ap-

courses in Armenian language, church history, classical and contemporary literature, music, art, architecture and history. In addition to the

The Summer Cultural Program, extending from July 1 through August 11, 1980, will include

Rumson, N.J.

The Prelacy is pleased to announce that six

ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆԱՄԵԱԿԻ ՍԵՄԻՆ․ . .

Հայ Օգնութեան Միութեան առաջին եօթանասուն տարիներու գործունէութիւնը՝ իր զանազան հանգրուաններով, լաւագոյն փաստը կը հանդիսանայ այս կազմակերպուԹեան անհրաժեչտուԹեան։ Գործունկունիւն մը, որ մինչեւ այսօր եղած է բեղու՛ն եւ լիովին արդարացուցած Հ $\cdot 0 \cdot V \cdot$ ի գոյու– թիւնն ու իր վրայ դրուած յայսերը։

Ծնունդ առած 1910ին, սկզբնական չրջանին գաղթականներով զբաղող այս կանացի կազմակերպութիւնը այսօր՝ հայ ժողովուրդը ընկերային եւ առողջապահական բարօր վիճակի մէջ պահելու, եւ

Հայապահպաման ծանր բեռը վերցուցած է իր ուսերուն վրայ։

1979թ Հայ ՕգնուԹեան ՄիուԹեան համար եղաւ առաւելաբար կազմակերպական կառոյցի վերանայման, եւ գործունէութեան դաչտերու ընդարձակման ու վերահաստատումի տարի մը․ եղաւ առիթ մը անգամ մը եւս չեչտելու Հայ Օգնութեան Միութեան հաւատքը՝ հայութեան գոյատեւման, ուռճացումին եւ յարատեւման, իր հօԹանասունամեակի նախօրեակին։ Եւ ահա այսօր, ամէն մէկ ՀՕՄական վերանորոգած իր մնայուն ուխտը՝ ծանր յանձնառութեանց տակ մտնելու պատրաստակամութեամբ կր ներկայանայ Հայ ժողովուրդին։

ԵօԹանասունամեակի այս տարուան Հայ ՕգնուԹեան ՄիուԹիւնը կը նայի դէպի լուսաւո՛ր ապագան՝ վստահելով այն նոյն հայուհիներուն որոնք եշխանասուն տարիներ չարունակ չխնայեցին ճիգ ու եռանդ, որոնք ցուցաբերեցին ուժեղ նկարագիր, որոչումներու ետին կենալու պատրաստակամութիւն,

եւ մանրուջներէ չազդուելու կորովի կեցուածք։

Եւ ի՞նչն է արդեօք Հ․0․Մ․ի յարատեւութեան եւ բացառիկ յաջողութեան դաղտնիջը․ իր վեհ իտէալներն են անչույտ։ Իտէալներ որոնք ո՛չ միայն Հայապահպանման, Օժանդակութեան եւ Մարդասիրական նպատակներով կը բնորոչուին, այլ նաեւ կը մարմնաւորեն Հայ կնոջ ազնուագոյն <mark>յատկանիչներն ու չնորհնե</mark>րը։ Այսպիսի գաղափարական կրակով դարբնուած կազմակերպութիւն մը ունի ուժականունիւնը յարատեւելու հօնանասուն տարիներ եւս, նուանումներու նոր չղնայ մը եւս հիւսելու Հաւաստիքով ամբողջական Հայաստանի մէջ։

Այսօր, անվարան կը հաստատենք թէ Հայ Օգնութեան Միութիւնը, իր հազարաւոր անդամներով հաւա-

տարիմ կը մնայ իր հիմնադիր Ակնունիի հզօրագոյն իտէալին.

«Ո՞վ գիտէ, պանդուխտի տանջալից կեանքի ցաւոտ օրերին, եւ կամ Ամերիկեան վայելքի մէջ, մի օր դուք կը մոռանաք ինձ էլ, իմ անունն էլ։ Թող մոռցուի անձը։ Բայց մի մոռացէք, խնդրում եմ, ձեր խոստումը, եւ միշտ ու ամէն տեղ, գործարանների մէջ թէ ժողովասրահներում, վշտի րոպեներին թե երազանքի մեջ, հնչեցրեք նոյն տաղը, Հայ Աշխարհի մեծագոյն երգը

Դէպի Երկիր։

Միշտ դէպի Երկիր:»

Է. Ակնունի

students' stay in Bikfaya, there will be field trips

Va., George Mason University.

plications submitted.

to Aleppo, Damascus, Der Zor, Kessab and Ainjar. ՀԱՑ ՄՕՐ ԿՈՉՈՒՄԸ

Գարնան բացուող եղանակին Հետ քաղաքակիրթ աշխարհը գարնանային ծաղիկներ կ՚ընծայաբերէ մայրերուն որպէս սիրոյ , երախտագիտութեան եւ յարզանջի նչանակ։ Արդարեւ, պաչտամունքի հասնող մայր էակի սէրը մեր քաղաքակրթութեան ամենէն տոկուն եւ տեւող, Հարստացուցիչ եւ գեղեցկացնող երեւոյթներէն մին կր կազմէ։ Աչխարհի բարի եւ մեծ իրագործումներուն ետին կանգնած է մայրը, իբրեւ աղբիւր ներչնչումի եւ ոյժ ւչ դրև

Պատմական չատ մը արչաւանքներու եւ աւերակումներու կասեցումին ետին կայ երբեմն մօր մը արցունքը։ Դէպի երկինք սլացող տաճարներու, զանգակատուներու եւ այլ կոթողներու կառուցումին չաղախուած է մօր պարզունակ աղօթերը։ Տառապանքն ու ցաւը մեղմող այս աչխարհի երգերու ծննդոցին կապուած է մօր մը անոյչ երգը։ Չարը վանող ու բարին վերահաստատող ոյժին մէջ միչտ ալ կը փայլի մօր հրաչագործ ժպիտը։ Այս եսլսնով իբնասւագ է աստենըի դօն հաւի-

տենական տիպարը։

Մօր յաւերժական առաջինութեան կը Հաւատային Հեխանոս Հայերը երբ բազմերանգ ծաղիկներ կը բերէին Անահիտի արձանին։ Մայր Անահիտ․ ․ Հայաստանի մայրը՝ բոլոր առաջինութիւններուն եւ զգաստութեանց։ Տիրամօր պատկերին առջեւ մոմ վառող եւ խունկ ծխող Քրիստոնեայ Հայերը նազովրեցի Վարդապետի մօր աչքերուն մէջ տեսան Հայ մայրերուն տառապանքը, Անոր պաշտամունջին Հետ պաչտամունքի Հասցուցին իրենց մայրերուն նկատմամբ սնուցած ս<u>է</u>րն ու յարգանքը։ Հայ ժողովուրդը ի զուր չէ որ իր աժենէն Նուիրական սրբութիւններուն եւ յաւերժական կառոյցներուն միացուցած է

Two New Priests Ordained in Antelias

Two graduates of the Armenian Theological Seminary of the Catholicosate of Cilicia were ordained priests by Bishop Datev Sarkissian, Dean of the Seminary, on February 17, in the Cathedral in Antelias. In an elaborate and impressive ceremony the deacons, Vahe Aznikian and Kevork Panossian walked on their knees up to the Altar where Bishop Sarkissian called them to priesthood, anointing their foreheads and hands and renaming them Father Muron and Father Shahe. In his sermon, Bishop Sarkissian noted the responsibilities laid by God upon individuals who willingly, courageously and obediently take up the cross of Christ and follow his footsteps. Under present difficult circumstances to see young people enter the sacrificial way of life is most encouraging, especially for us, the teachers and students in the Seminary," he said. The ceremony was presided over by H.H. Khoren I Catholicos and H. H. Karekin II, Catholicos Coadjutor.

ՀԱՑ ՄՕՐ ԿՈՉՈՒՄԸ

շար․ էջ 1–էն

մայրութեան գաղափարը։

Մայր Հայաստան · · · Մկրտած ենք անունը այն նուիրական երկրին, որուն որդիները կր կոչուին Սիս ու Մասիս, Արաքս եւ Հրազդան, Վան ու Վաղարչապատ, Դուին, Անի · · · Ու ինչպէս մայր մը կուլայ իր որդիներու կորուստին վրայ, Մայր Հայաստան ալ կու-լար ամէն անդամ ու իր որդիներէն մին ըռնադրաւուէր։

Մայր Եկեղեցի. . . Կոչած ենք այն սրբազան տունը, որ վկան Հանդիսացաւ իր որդիներու մարտիրոսացումին, Հաւատքի Թուլացման, ջարդին եւ սպանդին, խաչելութեան եւ յա-րութեան։ Մայր եկեղեցի, որ քանի՛ անգամ ուզեց իր չուրջ Հաւաքել աչխարհասփիւռ Հայորդիները, ինչպէս Հաւր իր թեւերուն տակ կը Հաւաքէ եւ կը պահպանէ իր

ձագերը․ ․

Մայր Հայաստանի եւ Մայր Եկեղեցւոյ նման սրբութիւններու կողջն ի վեր կը դասենջ Հայ մայրը, որովհետեւ միչտ ալ հաւատացած ենջ մեր ազգային իրականութենկն ներս անոր ունեցած եւ ունենալիջ նուիրական դերին։ Ուրարտուի բերդերկն մինչեւ Աւարայրի ճակատամարտ, Մխիթար Սպարապետի սխրագործութիւններկն մինչեւ Սարդարապատ, Հայ կինը եղաւ մայր թագուհի, դայեակ՝ իչխաններու, մայր՝ կաթողիկոս-ներու եւ հայրենիջի պաչտպանութեան ջաշարի մարտիկներու, թոնիրը վառ պահող եւ հայ թխող չինականի հարս, Հայ Ֆկտայիին վկրջերը կապող ջոյր։

Մեր անցեալի բարի ու արի գործերուն մէջ Տակատագրական ղեր խաղաց Հայ կինը։
Մեր պատմութեան խաւար չրջաններուն յաջորդող նոր սերունդներու երկունջն ու
ծնունդը, սնուցումն ու ֆիզիջական գոյութիւնը, Հոդիի եւ մոջի առողջ կազմաւորումը
կը պարտինջ Հայ մօր անխարդախ ու Հալալ
կաթին։ Մեր ֆիզիջական գոյութեան ետին
անպայմանօրէն կեցած է Հայ մօր անտեղիտայի կամջը եւ վճռական երկունջը։

Մեր այսօրուան եւ վաղուան բարի ու մեծ գործերուն, երազներուն, ազգային զոյատեւ-ման պայջարին մէջ ճակատագրական դեր վստահուած է Հայ կնոջ եւ Հայ մօր։ Հայ կինը իր ծնունդէն իսկ կոչում ունի դառ-նայու «պահապան հրեշտակ» Հայ ազգային եւ ընտանեկան սրբուժիւններուն եւ աւան-

որութիւններուն ։

հրաւունք ունինք տակաւին ակնկալելու, որ Հայ Մայրը դառնայ տան մէջ սկիզբ առնող քրիստոնէական եւ հայեցի կրթութեան առաջին օրինակելի դաստիարակչուհին։ Կը հաւատանք տակաւին, որ եթե Հայ մայրերը կամենան, մեր նորահաս սերունդները աշխարհի որ կողմն ալ դանուին, ջիչ մը աւելի Հայ կ՚րլյան, ջիչ մը աւելի հայերեն կը խօսին, Հայ ժողովուրդի տենչերը աւելի չուտ կրնան իրա-

Ամուսնալուծումներու եւ ընտանեկան խախուտ յարաբերութիւններու այս տագնապալի չրջանին, իր ամուսնոյն մշտապէս հաւատարիմ եւ զատակներուն անանձնական սէր բաչխող Հայ մայրն է որ կրնայ Հայ օձախին մէջ առաջինութան եւ զգաստութեան կրակը վառել։

Հայ մայրե՛ր, այս բառերը Թող ձեզի դան մայրերու տօնին առնիւ ընծայաբերուած ինչպես մայիսեան ծաղկեփունջ, հաւատալով որ
դու՛ք, որպես հոտաւէտ ծաղիկ, դալար եւ
դարնանային պարտեզի կը վերածէք Հայ
տունը։ Երբ ձեր գաւակները կր Թանխէջ
Հայ ժողովուրդի անմահունեան եւ պայքարի
աւազանին մէջ, մի՛ կրկնէջ Աջիլլէսի մօր
սխալը, որպեսզի Հայ նորահաս սերունդները
մեծնան եւ պայքարին առանց Աջիլլէսեան
կրունկի. . .

Ձեր Համբոյրը վահան մեր ճակտին՝ մենք կը քալենք դէպի պայծառ ապագայ։ ՊԱՐՈՅՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

OUTREACH

His Grace Bishop Mesrob Ashjian, Prelate

Editor ...... Hasmig Mergian Armenian Editor ...... Very Rev. Barouyr Ekmekjian Editorial Consultant ..... Iris Papazian

OUTREACH (USPS 426-490) is published monthly by the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, 138 East 39th Street, New York, New York 10016, (212) 689-7810. Unsolicited manuscripts will be considered for publication; please include a stamped, self-addressed return envelope. We reserve the right to edit articles in order to conform to space limitations. Signed articles do not necessarily reflect the policy of the Armenian Apostolic Church of America. Send all correspondence to the above address to the attention of the Editor. Printed in the United States of America. Second class postage paid at New York, New York 10016.

©1980 Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America

Սիրելի ընթերցող,

Մայիսհան մայրհրու տօնին առթիւ ուշադրութեանդ կը յանձնենք Հայրենիքի մեջ նոր Տարուայն
առթիւ գրի առնուած հրկու համառօտ գրութիւն։
Երկուքն ալ գրուած 100 տարիքը թեւակոխած Հայ
մայրհրու կողմէ։ Այդ կարճ գրութիւննհրուն մէջ
հաղորդակից կը դառնանք Հայ մօր պարզութեան հւ
իրենց հտին արդէն դար մը ձգած բիւրհղացած
իմաստութեան։

Պարզութիւն Եւ իմաստութիւն, որուն այնքան պետք ունինք հետզհետէ մեր օրերուն վրայ բարդութիւն կուտակող ամպերուն տակ · · Հայ մօր իմաստութեան պատգամը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ «Խաղաղութիւն որ եղաւ՝ ամեն ինչ կը լինիծնունդ, կնունք, հարսնիք»։

Խաղաղութիւն թող լինի։

ኮሆና

ՉԱՐՈՒՀԻ ԽՈՒԴՈՑԵԱՆ - Ժողովուրդ ջան, իմ այն տարիքն է, որ ասում են՝ արդէն հողի հաչւին է ապրում։ 105 տարին քիչ չէ, բայց շատ էլ չէ, եթէ Հաչւում ես, թէ ոնց ես ապրել այդ տարիները։ Ծնուել եմ Շարուրի գաւառի Նորաչէն գիւղում։ Հայրս՝ Սահակը, հողագործ մարդ էր։ Ամուսնուս՝ Արամի տոհմն էլ էր հողագործ։ 40 տնտեսութիւն էր մեր ազգը, բոլորն էլ արօրի ու բահի մարդիկ։ Ծառ էին անկում, Հող էին ջրում, երեխաներ էին ծնում։ Բայց մինչեւ հողը չուրը կը ծծէր, ծառը պտուղ կտար, երեխան հասակ կը նետէր, դալիս էին *Ել*նամին ու Համաճարակները։ Այդ երկուսը միչտ միասին էին զալիս։ Թոհուբոհի տարիներին տասից արանին չին գարին։ Իրտուբույի հարինակին հանրց աւելի որդիներ կորցրի։ Նրանք սպաննում էին, ես ծնում էի։ Կորուստը միայն ծնելով ետ կգայ։ 19 երեխայ եմ բերել։ Ասում էջ 105 տարի։ Այսքան կորուստի դիմաց ի՞նչ է 105 տարին։ Փառջ Աստուծոյ, հիմա որդիներիս, Թոռներիս, ծոռներիս Թիւն անցնում է 60-ից։ Միջնեկ աղջիկս Ջապէլը 79 տարեկան է, տղաս՝ Գառնիկը, 74, փոքը տղաս՝ 55։ Օր-օրի նոր ծոռների տէր եմ դառնում։ 105 տարեկան եմ բայց մէկ անդամ եմ հիւանդացել։ Հիւանդանալու ժամանակ չեմ ունեցել։ Մի օր աչքերս կը փակեմ կը գնամ, բայց չեմ հիւանդանայ։

Հիմա նոր տարի է։ Երեւանից, Նորաչենից, Գեղանիստից, Նոր Խարբերդից եւ այլ տեղերից կը գան կը հաւաջուեն որդիներս, Թոռներս, նրանց Թոռները։ Ուրախութիւն պիտի անենջ։ Ամենակարեւորը՝ խաղաղութիւն լինի։ Խաղաղութիւն որ եղաւ՝ ամէն ինչ կը լինի․ ծնունդ, կնունջ, հարսանիջ։ Նոր տարին Թող խաղաղութեան տարի լինի, արեւը Թող բոլոր պատուհաններից էլընկնի, զուռնի ձենը Թող բոլորի տնից անպակաս

լինի, Թող աղուհացի տարի լինի։

ԱՆԱՀԻՏ ԴԱՒԻԹԵԱՆ - ԱմԷՆ մարդ, որ աշխարհ է զալիս, պէտք է մտածի մի բարի, լաւ գործով իր անունը զարդարելու մասին։ 107 տարի եմ ապրել էս աշխարհում։ Չարն էլ եմ տեսել, բարին էլ։ Պատերազմ էլ եմ տեսել, խաղաղու-թիւն էլ։ Որդիներիցս Պօղոսը ետ չեկաւ պատերազմից։ Թող նրա չիրմին ծաղիկներ բուսնեն։ Ութ որդի եմ լոյս աչխարհ բերել, թող Աստուած նրանց մէկը երկուս անի, երեքը՝ չորս։ Որդի-ներով, թոռներով, ծոռներով 40 հոգի ենք։ Երբեմն երբ բոլորով Հաւաքւում ենք, սիրաս փառաւորւում է։ Մտածում եմ, որ իզուր չեմ ապրել էս աշխարհում։ Էն, ինչ-որ ձեռիցս եկել է, արել եմ աչխարհի համար, իմ երկրի համար։ Էն, ինչ-որ չեմ արել, որդիներս կփանեն, Թոռներս, ծոռներս, նրանց ծոռները։ Իմ տոհմը աչխարհին պարտը չի մնայ։ Ամուսինս ջահել մեռաւ, նա ազնիւ մարդ էր, նրա սերունդն էլ ազնիւ կը լինի։ Ինչ ասեմ, էս նոր տարուայ օրով, Հայերին եմ ասում, արար աչխարհին եմ ասում՝ բաց աչջերով ապրէջ։ Վատը հենց օրոցջի մէջ խեղղէը, լաւի համար էլ ափերով ճամբայ բացէը։ Շատացէը, ջահելներին եմ ասում։ Հայրենի հողին ու ջրին սիրահար եղէը, մէկդ միւսով ուրախացէբ, ազգերին սիրէբ, խաղաղութեանը տէր կանգնէջ։ Ծարաւին ջուր տուէջ, յոգնածի ճակատի ջրտինջը սրբէջ, նեղն ընկածին ձեռջ մեկնէջ։ Մենք բոլորս իրար սիրելու համար ենք աչխարհ եկել։ Թող նոր Տարին բարի լինի։

Ս․ ՄԻՒՌՈՆՕՐՀՆԷՔԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍԿՍԱՆ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԷՋ

8 Ապրիլին, Երեքշարթի առտու, Անթիլիասի Մայրավանքին մէջ, Կիլիկեան Ս. Աթոռի Վեհափառներու վերին հսկողութեան ներքեւ եւ Միաբանութեան անդամներու մասնակցութեամր սկսան աշխատանքները Ս. Միւռոնի պատրաստութեան։ Ինչպէս նախապէս ծանուցուած էր, Ս. Միւռոնօրհնէքի արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Մայիսի 25-ին։

Առաւօտ կանուխ, Ապրիլ 8-ին, Լուսարարապետ՝ Հոգշ․ Տ․ Կոմիտաս Վարդապետի գլխաւորութեամր միարան հայրեր եւ սարկաւագներ սաղմոսերգութեամբ, շարականներով եւ աղօթքներով սկսան Ս․ Միւռոնի համար ըստ կանոնի նախատեսուած 46 տեսակ անուշահոտ ծաղիկներու, հունտերու, արմատներու եւ անուշահոտ այլ նիւթերու պատրաստութիւնը։ Հունտերը, արմատները, չորցուած տերեւներն ու ծաղիկները եւ այլ անուշաբոյր նիւթերը ամրողջ օրուան ընթացքին ծեծուեցան մասնաւոր հաւաններու մէջ եւ մանրացուած վիճակով անոնք մաղուեցան եւ իրար միախառնւելով պատրաստուեցան ձէթին մէջ խառնուելու համար։

Չորհքշարթի օր, 9 Ապրիլին, յատուկ կերպով պատրաստուած կրակարաններու վրայ զետեղուած կաթսաներու մէջ դրուեցան ձիթենիի եւ դափնիի ձիթաիւղերը եւ փայտի կրակի վրայ անոնք եռացուեցան տաքութիւնը առնելով իրենց շուրջ դրուած եռացող ջուրէն։ Ապա մանրացուած անուշահոտ նիւթերը միախառնուեցան զտուած ձէթին մէջ, խմորով ծեփուած կաթսաներու մէջ։

Ծարաթ օր, 12 Ապրիլին, Այսպես պատրաստուած Ս․ Միւռոնի ձիթաիւղը քամուհլէ հտք, փոխադրուհցաւ Ս․ Միւռոնի կաթսային մէջ։ Երհկոյհան ժամհրգութհան ընթացքին, Ս․ Միւռոնի կաթսան, շղարշով պատուած, զհտհղուհցաւ Անթիլիասի Մայր Տաճարի խորանի վրայ, ուր ան պիտի մնայ մինչհւ Մայիս 25, քառասուն օրհր շարունակ, աղօթքի սորացան մթնոյորտին մէջ։

սրրազան մթնոլորտին մեջ։
Մայիսի 25-ին, Հոգեգալստեան տօնին, Անթիլիասի Մայրավանքի շրջափակին մեջ յատկապես պատրաստուած բեմի վրայ պիտի փոխադըրուի Ս․ Միւռոնի կաթսան եւ յընթացս Ս․
պատարագի պիտի օրենուի միւռոնը Ս․ Լուսաւորչի Աջով, ձեռամբք Ն․Ա․Օ․Տ․Տ․ խորեն
Ա․ Կաթողիկոսին եւ Ն․ Ս․Օ․Տ․Տ․ Գարեգին Բ․
Աթոռակից Կաթողիկոսին եւ մասնակցութեամբ
Կիլիկեան Աթոռի բոլոր Թեմակալ եպիսկոպոս-

Վստահարար Մայիս 25-ը պատմական օր մը պիտի ըլլայ Կիլիկեան Աթոռի պատմութեան մեջ, հրբ բազմահազար հայ հաւատացեալներ հոն պիտի փութան ստանալու համար նոր Միւռոնի օրհնութիւնը։

ՎԱՆԱԿԱՆ

Announcements

Choir Growth Seminar II: Details to follow.

National Representative Assembly
May 6-9, 1980
Hosted by:
Soorp Khatch Armenian Apostolic Church
Washington, D.C.
Religious Conference - Tuesday, May 6
NRA — 2:00 p.m., Wednesday, May 7
Banquet to be held Friday evening, May 9th, in Stouffers Hotel, Crystal City, Virginia.

Business Seminar

A tuition-free 20-week bilingual (Armenian-English) program in Small Business Management and English for Business for Armenian residents is available at LaGuardia Community College in Long Island City. For further details and application call: Mr. Marc Ionos, Monday-Thursday 2:30-7:30 p.m., at (212) 626-5489.

On April 20, Green Sunday was celebrated throughout all communities as the final activity of the Prelacy's International Year of the Child Committee. At the Armenian Nursing Home in Flushing, New York, His Grace, Bishop Mesrob Ashjian joined in the children's enthusiasm while planting trees as a symbol of new life for their beloved elderly.

Women In The Vible

by Iris Papazian

From A (Abi) to Z (Zipporah) the presence of women in the Bible is prevalent, if not dominant. There are, for instance, just as many unnamed women in the Bible as named ones. Women who have no other identity other than descriptive phrases, such as, harlot of Gaza, wise-hearted women, nurse who let child fall, ten wise and foolish virgins, and on and on.

For the most part, women in the Bible are identified as daughters, wives, mothers, and widows. The word daughter-in-law appears, to my knowledge, only in reference to Ruth, who is known as the "faithful daughter-in-law."

A mother's position in the Bible is the most honored one amongst women. It is interesting to note how many times the phrase "and his mother was" appears in the second book of Kings and the second book of Chronicles. When evaluating the reign of a king the phrase "and his mother was" was always used, thus showing how important the mother was regarded. In all, the word mother appears in the Bible more than 300 times.

There are so many interesting women characters in the Bible, but I have selected only four to focus upon at this time.

Deborah

Book of Judges Chapter 4 and 5

Deborah lived nearly thirteen centuries before Christ. She is probably the only woman in biblical history who reached the zenith of political power with the peoples approval. Some theologians call her the "Joan of Arc" of the Bible.

Briefly stated, Deborah became increasingly aware that the men of Israel had defaulted in their responsibilies as leaders. She became politically active, greatly influencing some of the men in the forefront, and together with Barak, the most capable military man of the time, worked out a plan to defeat the enemies of Israel. For more than twenty years Jabin, who was King of Canaan, had terrorized the children of Israel with his "900 chariots of iron."

In spite of tremendous odds, the Israelites won a tremendous victory and, as the Bible states, "the land had rest for forty years." Through her active leadership Deborah has come to be known as the "free spirit" of the people.

Lydia
Acts
Chapter 16

Lydia is regarded as the first Christian convert in Europe. She and all of her household were baptized by Paul, probably between 50 and 60 A.D., and her home was used for Christian meetings.

She is an unusual biblical woman, because she was a businesswoman. The Bible describes her as a "seller of purple." The purple probably refers to either the purple dye itself or purple-dyed textiles.

Being a respected member of the community her conversion influenced the direction that Christianity took in her part of the world.

After her Baptism, she said to Paul, "If ye have judged me to be faithful to the Lord, come into my house, and abide there." From that period on her home was used often by Paul and other disciples for meetings and as a resting place. In fact, after being released from prison, Paul and Silas went immediately to Lydia's house. Her home became a haven for many persecuted Chris-

tians. Lydia, although just one of many who eventually spread the word of Christianity through Europe, was the first.

Martha and Mary

Stories about Martha and Mary can be found in the Gospel according to Luke, John and Mark.

Martha and Mary were sisters who lived in Bethany, which is a town about two miles from Jerusalem. It was to Martha that Jesus first uttered the words, "I am the resurrection, and the life: he that believeth in me, though he were dead, yet shall he live. And whosoever liveth and believeth in me shall never die, believest thou this?"

Martha's sister, Mary, was the person who anointed Jesus before His crucifixion. There are many incidents in the Bible in which Martha and Mary play a part. One of the most famous is the raising of Lazarus, who was their brother.

Another well-recorded incident took place in Bethany, six days before Passover. Jesus had come to be with his friends. During this time Mary took a pound of very costly ointment and poured it on His feet, wiping them with her hair. Many who were present criticized her because of her extravagance, saying that the money used for the ointment could best be used to help the poor. It is here that Jesus speaks the famous words, "Let her alone: against the day of my burying hath she kept this. For the poor always ye have with you; but me ye have not always."

Mary Magdalene

Stories of Mary Magdalene are recorded in the Gospel according to Matthew, Luke, Mark, and John.

Mary Magdalene was the person to first enter Christ's empty tomb. Following the resurrection, Christ first appeared to her, and instructed her to relate His Resurrection to the disciples.

I have always felt that Mary Magdalene has been one of the most misunderstood persons in the Bible and in need of a good public relations campaign. She has gone through history with the reputation of being a reformed prostitute, yet there is no solid proof of this. Even modern dic-

tionaries give descriptions as, "repentant prostitute."

Poor Mary's image stems from the fact that in Luke, Chapter 7, there is mention of a "sinful woman" who remains unnamed. Unfortunately the first mention of Mary Magdalene follows closely in Chapter 8, and through the years we have assumed that she is also the unnamed woman of chapter 7. Actually there is no substantial proof of this, especially since, as I mentioned earlier, the Bible is full of unnamed women.

The affliction which Mary was cured of by Jesus, and referred to in the Bible as "Seven devils" was probably a type of nervous disorder.

Besides being the first to whom Christ appeared after the Resurrection, Mary Magdalene can be regarded as the first missionary as she set forth to follow Christ's command, "Go to my brothers and say unto them, I ascend unto my Father, and your Father; and to my God, and your God."

New Books

U ni A

Մինաս Մինասեան Հայերէն տառերու գեղատիպ աշխատասիրութիւնը

ԴԻՒԱՆ

Մեսրոպ Դ. Թաղիադեան խմբ. Մեսրոպ Եպս. Աշճեան

Divine Liturgy of the Armenian Apostolic Church Magar Yegmalian

Edited by Very Rev. O. Choloyan

FAITH, HOPE, LOVE
The Election & Consecration
of Karekin II
by Iris Papazian

Watch for brochure and order form giving full details.

The Biblical Mother

Industrious Proverbs 31:15, 19

Loves Her Home Proverbs 31:27

Has Faith in God II Timothy 1:5

Intelligent Proverbs 31:26

Comforts Isaiah 66:13

Trains Children
Proverbs 22:6

Finds Happiness in Family Psalms 113:9

> Stands By John 19:25

Not Necessarily Beautiful Proverbs 31:30, 31

> Gives Children to God I Samuel 27, 28

Some Armenian Women in History

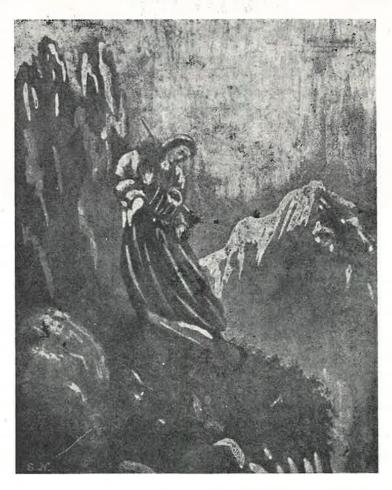

Sossy Vartanian

Sossy Vartanian was a simple girl from the town of Ahlat and the village of Soghort. At the age of thirteen she married Khechentz Serop the future renowned revolutionary, Aghpur Serop. It was a rule that revolutionaries should not marry. However, if they did, they were obliged to stay apart from their families. Even so, Sossy was inseparable from her husband, sharing his dangerous and nomadic life. In 1889 Seropi hid in the town of Kealizozan. An Armenian spy not only pointed him out to the authorities, but at the same time put poison in his tobacco. When the enemy surrounded the town, Serop was so weak that he could not even get on his feet. Getting under his arm, Sossy tried to flee from the village into the mountains. With her help, Serop fought continuously for eight hours. When the enemy gunfire ended her husband's life, Sossy immediately took up his gun and continued firing. Hagop, her eldest son, was also killed. Although the grief pressed against her heart like lead pellets, Sossy swallowed her tears and fought on. Among the ranks of our heroes, the Armenian heroine holds a significant place. Sossy Sasson, like the proud hawk, was a great defender of our nation's just demands. Many folk songs and poetry have been devoted to her memory.

QUEEN ASHKEN, daughter of Ashatar, King of the Allens, was the wife of Trdat the Great. With her husband, she worked towards the conversion to Christianity of their nation. Ashken was the first Christian Armenian Queen.

Shenytzi Shake

During the first revolution of Sassoun, Krkon from Shenytzi and his wife Shake were real leaders of their people. When arms and ammunition had run out, the Sassouns continued their fierce battle for six days using rocks and swords. Finally, being impossible to continue the fighting, Krikon left the protection of Andoky to the women while he, with the remaining soldiers, went to find food and ammunition. Shake, at this point, got up upon a rock and said to her fellow sisters, "Women of Sassoun, it is up to you whether it is preferable to

become slaves to the Kurds, to accept the foul rite of Mohammed, to dishonor your holiness insulting your nation, or. . .to follow me." She then gave her long hair to the wind and with the smile of a martyr dying for a noble cause, she pressed her child to her bosom and threw herself from the mountainside into the abyss. Preferring an honorable death to slavery at the hands of the barbaric enemy, all the women followed the example of this great Armenian woman.

Berjouhi Bardezbanian-Parseghian

Berjouhi Bardezbanian-Parseghian was born in 1886 in the town of Adirni. She received her primary and secondary education in Filibbe, having Vosdoum and Mrs. Yeghsapet or Liza Tchorian as teachers. At 16 years of age, she met her future husband, Sarkis Parseghian, when he was also preparing to go to Armenia. After finishing school, Berjourhi taught in Van and Girasony while she continued to court Sarkis. From the day they married in 1909, man and wife walked hand in hand to serve their people. On April 24, 1915, Sarkis Parseghian was arrested and brutally destroyed along with hundreds of other intellectuals and political activists. Berjouhi then moved on to Bulgaria with her child. From there, she went to Tiflis where she taught in the Hovnanian and Kayaian Schools. During the era of the Armenian Republic, she moved to Yerevan where she was elected a member of the Parliament. While working for the American Welfare Committee, Berjouhi earned their high regard and continually justified their great faith in her and her work.

QUEEN SATENIK, daughter of the King of the Allens, and wife of Ardashesh II, was noted for the troubador songs sung during her wedding. They have survived through the ages through the works of Moses of Khoren.

This issue of OUTREACH marks the beginning of the third year of publication. As we begin Volume III, No. 1, we want to thank you for the support you have shown during the past two years. We also wish to remind you that just a few dollars a year from each recipient will ensure the continued extensive distribution of OUTREACH.